

Middel mod at skeie ud —, slipper man ganske raff Løs, og dette sker ved dem, der med begge Hænder holde paa deres egne Laug, hvis man vil røre ved dem. Ja, saaledes ser man, hvorledes de, naar det gjælder Forhold, som slet ikke vedkomme dem selv, ere raske til at gjøre den Slags Ting! Disse stakkels Smaaborgere og den Slags Folt, var der nogen af de Herrer, der havde figet ned til dem og set deres Forhold, den Gang de saaledes ved et Fernestrøg lavede om paa det? Nejpe. Men det skal kaldes tilbage i Grindringen for at sammenholdes med en saadan Bestemmelse som den, vi have i Grundloven, at en Mand her i Danmark først anses for at være en fuldmyndig Mand under vore nordiske Forhold, naar han er 30 Aar gammel; en saadan Bestemmelse skal holdes ved Siden af den Slags Love, som de slippe fra sig. Jeg har nu siden den Tid hørt saa mange bittre Klager over den Maade, hvorpaa man i sin Tid ordnede dette Forhold, og jeg fremhæver det nu som et storartet Vidnesbyrd paa den indre Lovgivningsomraade om den Kortsynethed og Selvtillid, hvormed de Herrer have styret Landet, saaledes, at naar man en Gang kommer til at se tilbage paa Historien og ser, hvorledes Danmark faae ud, den Gang de sit det, og hvorledes det faae ud, den Gang det slap ud af deres Hænder, vil man forbauses over, i hvilke Hænder det har været siden den Tid, da man fik Friheden. Men for nu at fatte en Lov som denne rigtig, bør man ogsaa se hen til et andet Sidestykke, nemlig hvorledes Næringsbruget finder Sted paa andre Steder end i Kjøbstæderne; thi der er ogsaa Næringsbrug udenfor Kjøbstæderne, Landbruget ser ogsaa et Næringsbrug. Hvis nu Nogen vilde finde det rigtig, at en stor Mængde mindre Landbrug paa Landet bleve forenede til et større, nar Nogen vilde tale derom, skulde vi vel nok høre, at man fra en ganske anden Side vil finde, at det ikke er rigtig. Men over for saadanne Tilstande som dem, der ere indtraadte i England, holber jeg paa, at der skal være en Grænse for, hvorledes man kan sammenlægge den Slags Næringsbrug af Jorder, som man har i vort Fædreland (Frederiksen: Hvad kommer det Næringsloven ved?). Det ærede Medlem, som afbryder mig, skal strax faae at høre, hvorledes det vedkommer Næringsloven. Men det er ellers høist besynderligt, at det ærede Medlem ikke strax, da han selv har talt om at udvide Næringsfriheden til al Jord, saaledes at man solgte Jorden i Sættevis, det vil sige, her tale vi ikke om almindelige Sætte, men at Jorden var affkurat det Samme som Andet, hvad der kunde faas af Pengeforsortier, saa at vort Fædrelands Jordbund kunde komme ind i et saadant rigtig Grundkonfortium — saa var han tilfreds, saa at Kapitalen rigtig kunde gribe den.

Formanden: Det ærede Medlem fjerner sig nu formeget fra Lovforslaget.

Bale: Det er det ærede Medlem, som har bragt mig ind paa disse ulykkelige Forhold. Men nu komme vi ind paa dette Omraade, hvor vi have de Næringsbrugere, som leve paa de mindre Jordbrug. Man havde den Gang slet ingen Betænelighed ved, at give den Kapital, som vi havde den største Grund til at frygte i Landbruget, et langt større Spillerum end før overfor de smaa og mindre Næringsbrugere, der i Kjøbstæderne svare til de mindre Næringsbrug paa Landet. Nu haaber jeg, at det ærede Medlem forstaar, hvor jeg vilde hen (Frederiksen: Nei!). Ja, saa er det virkelig en Skavank ved det ærede Medlems egen Hjerne. Saasnart man med Hensyn til de Næringsbrug, der ere knyttede til visse Steder i Kjøbstæderne paa samme Maade, som Næringsbrugene ere knyttede til visse Steder paa Landet, lader Kapitalerne faae et større Raaderum i Kjøbstæderne end med Hensyn til dem paa Landet, er der ikke skiftet lige mellem begge Parter. Jeg haaber derfor, at de samme Mænd, som finde, at det er rigtig, at der tages Hensyn til, at ikke Næringsbrugene paa Landet undergives en altfor fri Konkurrence, ogsaa ville erkjende, at der er nogen Grund til at være sig imod, at de Næringsbrug, som finde Sted i Kjøbstæderne, ikke paa denne Maade undergives en overvægtig Kapitals Indflydelse. Til at værgе sig Noget mod disse Bestemmelser er det, at adskillige af disse Paragrafer her vistnok ville kunne udrette Noget. Jeg tror imidlertid, at Hovedparagrafen var den, som er gaaet bort i Landstinget, men jeg drifter mig ikke fra mit Standpunkt til at sige, hvorledes den skulde formes, for at denne menneskelige Udvikling her i Landet kunde stilles i et bedre Forhold med Hensyn til at drive selvstændig Næringsbrug og at stifte Familie. Hvorledes disse Spørgsmaal skulle løses paa heldig Maade, drifter jeg mig ikke til at sige, men vi maa indrømme Fortiden, at den dog har gjort et Skridt hen imod at forbyde de Misbrug, som vi nu se i en overordentlig stor Udstrækning; men Giftermaal og Løben af Lære tage til med hver Dag, og der er desværre ikke i vort Samsund, som det nu bestaar, en tilstrækkelig Modvægt mod dette overordentlig store Samsunds- onde. Gaar jeg nu altsaa ud fra, at jeg med Hensyn til Opfattelsen af vore Landbosforhold maa holde paa, at de smaa Landbrug opretholdes saavidt mulig i det samme Tal, hvori man nu har dem, og vilde jeg se en Svækkelse af vort Fædrelands Kraft, hvis der skulde ske en Indskrænkning deri, vil jeg med samme Ret herde for de Medborgeres Vedkommende, som bo indenfor Handelspladser, Kjøbstæder, at der sikkes deres velerhvervede Næringsbrug en saadan selvstændig Bestaaen,